

ΑΛΕΝΑ ΜΠΑΕΒΑ - ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πηγή: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Σελ.: 81,88-89 Ημερομηνία έκδοσης: 20-11-2022
Αρθρογράφος: Επιφάνεια : 2412.36 cm² Κυκλοφορία: 32170
Θέματα: ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΛΕΝΑ ΜΠΑΕΒΑ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

σ. 8-9

Η διάσημη ρωσίδα
βιολογίστρια συμπράττει με την
Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης

ANDREI BRILIC

Αλένα Μπάεβα

Η διάσημη ρωσίδα βιολονίστρια που συμπράττει με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης μιλάει για τη ζωή της και για την τέχνη της

«ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΕΛΕΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΔΙΟ

Δεν είναι η πρώτη φορά που θα την ακούσουμε στην Ελλάδα, όμως κάθε εμφάνισή της αποτελεί αξιοσημείωτο γεγονός καθώς η Αλένα Μπάεβα είναι μια από τις σημαντικότερες σολίστ της νέας γενιάς μουσικών, καλλιτέχνες με δυνατή προσωπική υπογραφή. Γεννημένη το 1985 σε μουσική οικογένεια, πήρε τα πρώτα της μαθήματα βιολιού σε ηλικία πέντε ετών. Στα δεκάξι της χρόνια κέρδισε το Grand Prix στον 12ο Διεθνή Διαγωνισμό «Χένρικ Βιενιάφσκι». Ακολούθησαν και άλλες σημαντικές διακρίσεις. Συνεργάστηκε με κορυφαίες ορχήστρες όπως οι London Philharmonic, NHK Symphony Orchestra Tokyo, Orchestra della Svizzera Italiana, Royal Philharmonic Orchestra, Russian National Orchestra, Gürzenich-Orchester Köln κ.ά. Η ρωσίδα δεξιόχεις του βιολιού συμπράττει τώρα εκ νέου με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης (είχε εμφανιστεί με το σύνολο και πριν από τέσσερα χρόνια) για να ερμηνεύσει το απαιτητικό Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα αρ. 2 σε σολ ελάσσονα, έργο 63 του Προκόφιεφ. Και λίγο πριν ανέβει στη σκηνή του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης απαντά σε μερικές ερωτήσεις μας γύρω από τη ζωή της στον υπερχρονό αλλά και τόσο απαιτητικό, ανταγωνιστικό και σκληρό κόσμο της τέχνης.

Σας επαινούν ιδιαίτερα για το παιξιμό σας. Τι είναι εκείνο που, κατά τη γνώμη σας, ξεχωρίζει έναν πραγματικά μεγάλο βιολιστή από έναν καλό βιολιστή;
 «Ένας καλός βιολιστής κάνει καλή δουλειά (κάτι που είναι ούτως ή άλλως αρκετά δύσκολο), ενώ ο μεγάλος βιολιστής είναι περισσότερο σπουδαίος μουσικός "καταργώντας", με έναν τρόπο, τα όρια του οργάνου του: δημιουργώντας νέα κανάλια επικοινωνίας μεταξύ ανθρώπων και μουσικής, χαρίζοντας στο κοινό μια μοναδική εμπειρία μέσα από το κομμάτι που ερμηνεύει, έχοντας μεγάλη μουσική διαίσθηση και αίσθηση γούστου, πάντα ειλικρινής, έτοιμος να εξερευνήσει τη στιγμή και να την εκφράσει μέσα από το παιξιμό του – αυ-

Την Παρασκευή 25 Νοεμβρίου, στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης. Διευθύνει η Ζαή Τσάκανου. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τα έργα «Παν ο μέγας τέθνηκε!» του Τάσου Ρωσόπουλου, Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα αρ. 2 σε σολ ελάσσονα, έργο 63 του Σεργκέι Προκόφιεφ και Συμφωνία αρ. 5 σε ρε ελάσσονα, έργο 47 του Ντμίτρι Σοστακόβιτς.

τά παραμένοντας ένας επαγγελματίας που δεν αφήνει το κοινό ούτε καν να υποψιαστεί τις τεχνικές δυσκολίες πίσω από όλη αυτή τη μαγεία. Μια μαγεία που είναι χτισμένη με εμπέδαση, είναι μια διαδικασία χειροποίητη».

Από τη μεγάλη ποικιλία του ρεπερτορίου για το βιολί, πώς αποφασίζετε ποια κομμάτια θα δουλέψετε και θα παρουσιάσετε;
 «Μου αρέσει να ανακαλύπτω μουσική που δεν έχω παίξει ακόμα. Η πλειονότητα του κοινού αγαπά και γνωρίζει ελάχιστα μερικά πολύ συγκεκριμένα κοντσέρτα για βιολί. Υπάρχουν όμως και εκείνα του Σούμαν, του Ντβόρζακ, του Νίλσεν και πολλών άλλων που, αν και δεν είναι ακόμα στο DNA των ακροατών, είναι διαμάντια και η ακρόασή τους δίνει μεγάλη χαρά! Ερωτεύομαι κατά καιρούς κάποια κομμάτια και αν περιλαμβάνουν βιολί σκέφτομαι πού μπορώ να τα παίξω και ζητώ από τον μάνατζέρ μου να τα προτείνει σε ορχήστρες και σε αίθουσες όταν λαμβάνω πρόσκληση για συνεργασία».

Ανήκετε στους καλλιτέχνες που μελετούν καθημερινά; Περνάτε πολλές ώρες με το βιολί σας;
 «Έκανα εξάσκηση τρεις με τέσσερις ώρες καθημερινά (μερικές φορές πέντε ώρες αν έπρεπε να μάθω κάτι γρήγορα) όταν ήμουν έφηβη. Εντυπωσιαστικά πολύ όταν άρχισα να εξασκώμαι με τη βοήθεια μιας εφαρμογής που κατέβασα

πρόφατα. Πρότεινε να εξασκώμαι για 2-3 λεπτά, μετά να κάνω μια παύση για 40 δευτερόλεπτα, μετά να επαναλαμβάνω και ούτω καθεξής. Αυτός ήταν ακριβώς ο τρόπος εξάσκησής μου όταν ήμουν παιδί! Δούλευα κάποια φράση ή απόσπασμα, έπειτα απλώς καθόμουν και περίμενα για μερικά λεπτά (η μαμά μου έπρεπε να μου το υπενθυμίσει αρκετές φορές για να το παίξω ξανά) και ύστερα από αυτή τη σύντομη παύση ένιωθα πως όλα έμπαιναν πιο καλά στη θέση τους και συγχρονίζονταν, χωρίς ουσιαστικά να έχω επαναλάβει το κομμάτι πολλές φορές. Υπάρχει η άποψη ότι κάποιος πρέπει να εξασκείται πολύ καλά (πιστεύω 3-4 ώρες καλής πρακτικής την ημέρα είναι ιδανικές για να πετύχει το καλύτερό του) πριν φτάσει τα 25 χρόνια. Στη συνέχεια, τα υπόλοιπα γίνονται κυρίως χάρη στη μυσική μνήμη και στη νοητική εξάσκηση – με την προϋπόθεση ότι υπάρχει μια καλή βάση και ότι γνωρίζεις τα "μπορώ" σου. Όλο αυτό λειτουργεί, είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο, και στους αθλητές, όταν είναι συγκεντρωμένοι, χαλαροί και φανταζόμαστε ότι προπονούνται. Έτσι και οι μουσικοί όταν προσπαθούμε να αναδημιουργήσουμε στο μυαλό μας τη διαδικασία και τα συναισθήματα που μας προκαλεί ένα έργο... Το πόσες κινούνται ακριβώς τα χέρια και τα δάχτυλα... Όταν ακούμε τη μουσική μέσα στο κεφάλι μας, έχοντας ξεκάθαρη ιδέα για το τι θέλουμε να ακούσουμε – ο

εγκέφαλός μας στέλνει μηνύματα και ενισχύει τα μονοπάτια που θα χρησιμοποιήσουμε στη συνέχεια όταν θα παίζουμε κανονικά το έργο».

Είναι όμως τελικά διασκεδαστική διαδικασία η εξάσκηση;
 «Μα είναι τόσο διασκεδαστικό να παίζεις βιολί! Η εξάσκηση είναι είδος διαλογισμού, είναι αθλητισμός (πόσες φορές στη σειρά μπορώ να χτυπήσω αυτή την υψηλή νότα σωστά!), είναι όνειρα, αναζήτηση, προσπάθεια και επιλογή, θαυμασμός για τις πιο όμορφες δημιουργίες της ανθρωπότητας. Και μερικές φορές είναι επίσης ένα μάθημα συμπόσιας για τον ίδιο τον εαυτό σου, η συνειδητοποίηση ότι υπάρχουν κάποια φυσικά εμπόδια που σε εμποδίζουν να ακούσεις ακριβώς όπως θα φανταζόσουν. Η συνειδητοποίηση πως δεν υπάρχουν όρια αλλά και πως ούτε τελειότητα στη μουσική υπάρχει. Και για να επιστρέψω στο πόσες ώρες μελετώ, μάλλον χρειάζομαι 20-40 λεπτά για να νιώσω καλά με το βιολί μου αν ξέρω το κομμάτι. Μπορώ να μάθω καινούργια μουσική αρκετά γρήγορα, αν και προτιμώ να έχω περισσότερο χρόνο για να νιώσω έρωτα με το νέο κομμάτι. Υπάρχει επίσης πάντα κάτι ωραίο στο να αφήνεις χώρο για ένα φρέσκο, σχεδόν αυθόρμητο αποτέλεσμα κατά τη διάρκεια της παράστασης, αρκεί να έχεις εμπιστοσύνη στον εαυτό σου».

«Μου αρέσει να ανακαλύπτω μουσική που δεν έχω παίξει ακόμα» λέει η Αλένα Μπάεβα

Μερικές φορές με το μικρόφωνο είναι πιο δύσκολο να αποκτήσεις αυτή την αίσθηση “πετάγματος” όπως κατά τη διάρκεια ζωντανής συναυλίας, αλλά σου επιτρέπει να πειραματιστείς περισσότερο με τους ήχους».

Αν μπορούσατε να αλλάξετε κάτι στη μουσική βιομηχανία, ποιο θα ήταν αυτό;

«Ποιοι είναι αλήθεια οι στόχοι; Όπως το βλέπω εγώ, είναι να αφήσουμε περισσότερους ανθρώπους με διαφορετικά backgrounds να βιώνουν την κλασική μουσική ως πηγή χαράς, έμπνευσης, συμπιλίωσης και να συνειδητοποιήσουν πως μπορεί να υποστηρίξει και να εμπλουτίσει τη ζωή τους. Θα ήθελα πολύ να βλέπω πιο συχνά παιδιά σε πρόβες ορχήστρας με ένα επιλεγμένο και εκλεκτικό ρεπερτόριο που να προκαλεί την περιέργειά τους. Θα διεύρυνα την παραδοσιακή μορφή των συναυλιών, θα πρόσθετα περισσότερες επιλογές για διαφορετικούς ανθρώπους με διαφορετικούς τρόπους ζωής. Θα ήθελα περισσότερες συναυλίες και παραστάσεις σε απροσδόκητες και συναρπαστικές τοποθεσίες, σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους. Περισσότερη σύνδεση των τεχνών με την κοινότητα, βάζοντας τη μουσική σε νοσοκομεία και κοινωνικά ιδρύματα. Φυσικά οι ομιλίες πριν από τις συναυλίες είναι η γέφυρα και είναι εξαιρετικά χρήσιμες και ενδιαφέρουσες για το κοινό. Θα ήθελα πολύ να δω επίσης περισσότερες συναυλίες μουσικής δωματίου. Θυμάμαι πόσο εντυπωσιάστηκα όταν έμαθα ότι στην αρχαία Ελλάδα η επίσκεψη στο θέατρο για τους πολίτες μετρούσε ως αμειβόμενη εργάσιμη ημέρα. Αυτή δεν θα ήταν μια σωστή προσέγγιση για την καλλιέργεια του πολιτισμού στην κοινότητά μας;».

Ποια είναι η ρουτίνα σας πριν από μια παράσταση;

«Από την εφηβεία μου προσπαθούσα να μην ακολουθώ συγκεκριμένες διαδικασίες για να μπορώ να κάνω το καλύτερο δυνατό σε διαφορετικές περιπτώσεις. Ο ύπνος (κατά προτίμηση περισσότερο από 7 ώρες το βράδυ πριν από μια εμφάνιση), το φαγητό και το άφθονο νερό είναι καλές βάσεις για να βρίσκομαι σε καλή κατάσταση. Η σοκολάτα που με περιμένει στο καμπαρί είναι ένα μπόνους».

Ποιους βιολιστές θαυμάζετε περισσότερο;

«Μου αρέσει το καλό βιολί και εκτιμώ όποιον ξεκίνησε αυτό το εξαιρετικά απαιτητικό ταξίδι! Θαυμάζω επίσης καλλιτέχνες που δεν είναι απλώς ερμηνευτές αλλά και δημιουργοί. Που έχουν το θάρρος να ακολουθήσουν τον δικό τους δρόμο. Η Πατρίτσια Κοπατσίνσκαγια είναι σίγουρα μια τέτοια. Θαυμάζω τους βιολιστές που μιλούν με

μαεστρία τη δική τους μουσική γλώσσα, όπως ο Λεωνίδας Καβάκος, η Λίζα Μπατασβίλι, η Βίλντε Φραγκ, ο Κρίστιαν Τέτολαφ, η Αλίνα Ιμπρακίμοβα (μπορώ να συνεχίζω και να συνεχίζω...), καλλιτέχνες που φέρνουν γούστο και ποικιλία σε αυτό που παίζουν, που διατηρούν τον ενθουσιασμό τους για την τέχνη τους. Θαυμάζω επίσης τους ερασιτέχνες – νομίζω ότι είναι καταπληκτικό να παίζεις απλώς για διασκέδαση, με παιδική χαρά».

Ποιος ήταν ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στη ζωή και στην καριέρα σας;

«Μου δόθηκε περισσότερο χρόνος με την οικογένειά μου και αυτό μου έδωσε χαρά. Επίσης αποφασίσαμε να κάνουμε ένα μωρό, πράγμα που ως την περίοδο του lockdown έμοιαζε αδύνατο λόγω των επαγγελματικών υποχρεώσεων και εμένα και του άνδρα μου (σ.σ.: του ουκρανού πιανίστα Βαντίμ Χολονένκο). Είμαστε πολύ χαρούμενοι που από τον Φεβρουάριο του 2021 έχουμε στη ζωή μας την κόρη μας Αλεξάνδρα».

Ως μουσικός, ποιος είναι ο ορισμός σας για την επιτυχία;

«Δεν άλλαξε πολύ για εμένα από την αρχή της καριέρας μου: επιτυχία είναι η ελευθερία να έχεις την ευκαιρία να παίζεις αυτό που θέλεις, με τους συνεργάτες που επιθυμείς, όταν θέλεις και ούτω καθεξής. Θα πρόσθετα επίσης το να μπορείς να προσδιορίσεις τι είναι ισορροπία στη ζωή σου (ακόμα και αν δεν την έχεις απαραίτητα επιτύχει) και να καταλαβαίνεις τη σημασία της ζωής σε όλες τις όψεις της. Και αυτό συμβάλλει στο να νιώθεις επιτυχημένος».

Τι σας δίνει χαρά; Ποια είναι τα όνειρα της ζωής σας που θα μπορούσατε να μοιραστείτε μαζί μας;

«Τα παιδικά χαμόγελα με κάνουν χαρούμενη! Οι νέες ανακαλύψεις, ένα καλό βιβλίο, οι νέες δεξιότητες, ένας παλιός φίλος, οι νέες μαθηματικές έννοιες που μοιράζεται μαζί μου ο σύζυγός μου και τις οποίες τώρα αρχίζω να καταλαβαίνω. Ο περίπατος στη φύση, το καλό φαγητό, ο ήρεμος ουρανός. Το όνειρο της ζωής μου; Ότι περισσότεροι άνθρωποι θα πίστευαν περισσότερο στον ανθρωπισμό, θα εκτιμούσαν την επιστήμη και τους νόμους και θα σέβονταν τις διαφορές. Προς το παρόν, προσεύχομαι κάθε μέρα ώστε το εγκληματικό καθεστώς στη Ρωσία να καταπαράξει τον εαυτό του και να πεθάνει και η Ρωσία να είναι ξανά ελεύθερη, να σταματήσει τον αδιανόητο πόλεμο, τα εγκλήματα που διέπραξε στην Ουκρανία και να κάνει τη ζωή όλων των ανθρώπων στη Γη ξανά υποφερτή. Δείχνοντας ότι ο πολιτισμός και ο ανθρωπισμός δεν μπορεί παρά να είναι η επιλογή και το μέλλον μας».

Οι καλλιτέχνες επιδιώκουν να κάνουν δισκογραφία. Έχουν εξάλλου και την εμπορική αξία τους οι ηχογραφήσεις. Εσάς σας αρέσει η διαδικασία;

«Οι δίσκοι γενικά δεν φέρνουν χρήματα εκτός κι αν είναι νούμερο ένα στα τσαρτ για εβδομάδες και βραβευτούν με Grammy. Όμως οι ηχογραφήσεις δεν παύουν να είναι ακόμα ένα μέσο για να μοιράζεσαι μουσική, επομένως είναι υπέροχες. Κατά κάποιο τρόπο, είναι ένα μήνυμα, μια δήλωση. Είναι μια μηχανή του χρόνου».

Παίζετε διαφορετικά για το μικρόφωνο από ό,τι όταν βρίσκεστε μπροστά στο κοινό;

«Εξακολουθώ να εξελίσσω τη σχέση μου με το μικρόφωνο. Μέχρι πρόσφατα προσπαθούσα να το αγνοήσω και να φαντάζομαι έναν ενεργό ακροατή.

Επιτυχία είναι η ελευθερία να έχεις την ευκαιρία να παίζεις αυτό που θέλεις, με τους συνεργάτες που επιθυμείς, όταν θέλεις και ούτω καθεξής